

ΘΕΜΑ 17^ο
(ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ, Κατά Ευβουλίδου, 1-2)

- Πολλὰ καὶ ψευδῇ κατηγορηκόςτος ἡμῶν Εὐβουλίδου, καὶ βλασφημίας οὔτε προσηκού-
σας οὔτε δικαίας πεποιημένου, πειράσομαι τάληθῇ καὶ τὰ δίκαια λέγων, ὧ ἄνδρες
δικασταί, δεῖξαι καὶ μετὸν τῆς πόλεως ἡμῖν καὶ πεπονθότ' ἑμαυτὸν οὐχὶ προσήκονθ'
ὑπὸ τούτου. δέομαι δ' ἀπάντων ὑμῶν, ὧ ἄνδρες δικασταί, καὶ ἱκετεύω καὶ ἀντιβολῶ,
5 λογισαμένους τό τε μέγεθος τοῦ παρόντος ἀγῶνος καὶ τὴν αἰσχύνην μεθ' ἧς ὑπάρχει
τοῖς ἀλίσκομένοις ἀπολωλέναι, ἀκοῦσαι καὶ ἐμοῦ σιωπῇ, μάλιστα μὲν, εἰ δυνατόν, μετὰ
πλείονος εὐνοίας ἢ τούτου (τοῖς γὰρ ἐν κινδύνῳ καθεστηκόσιν εἰκὸς εὐνοϊκωτέρους
ὑπάρχειν), εἰ δὲ μή, μετὰ γε τῆς ἴσης. συμβαίνει δέ μοι τὸ μὲν καθ' ἡμᾶς, ὧ ἄνδρες δι-
κασταί, καὶ τὸ προσήκειν μοι τῆς πόλεως, θαρρεῖν καὶ πολλὰς ἔχειν ἐλπίδας καλῶς
10 ἀγωνιεῖσθαι, τὸν καιρὸν δὲ καὶ τὸ παρωξύνθαι τὴν πόλιν πρὸς τὰς ἀποψηφίσεις φοβεῖ-
σθαι·

ΣΧΟΛΙΑ

- 1 **Πολλὰ καὶ ψευδῇ:** τα επίθετα αυτά λόγω της έκπτωσης του κανονικού σύστοιχου αντικειμένου, 'κατη-
γορίας', παίρνουν την θέση του και λειτουργούν ως σύστοιχα αντικείμενα στην μτχ. 'κατηγορηκόςτος',
ενώ αν υπήρχε το σύστοιχο αντικείμενο, αυτά θα ήταν επιθετικοί προσδιορισμοί, δηλ. 'πολλὰς κατηγορίας
καὶ ψευδεῖς', **κατηγορηκόςτος...Εὐβουλίδου:** γενική απόλυτη, αιτιολογική μτχ. Η ενδιαμέση γενική εί-
ναι αντικ. στην μτχ. **βλασφημίας:** αιτιατική πληθυντικού, αντικ. στην μτχ. 'πεποιημένου'. **οὔτε**
προσηκούσας οὔτε δικαίας: επιθετικοί προσδιορισμοί στο 'βλασφημίας'.
- 2 **πεποιημένου:** ενν. 'Εὐβουλίδου', γενική απόλυτη, αιτιολογική μτχ. **τάληθῇ καὶ τὰ δίκαια:** ομοίως τα
δυο αυτά επίθετα λειτουργούν καταχρηστικώς ως σύστοιχα αντικείμενα στην μτχ. 'λέγων', ενώ κανονικά
θα έπρεπε να ήταν: 'λόγους ἀληθεῖς καὶ δικαίους', με τα επίθετα ως επιθετ. προσδιορισμούς. **λέγων:**
συνημμ. μτχ., επιρρ., τροπική.
- 3 **δεῖξαι:** αντικείμεν. στο 'πειράσομαι'. **καὶ...καὶ:** προσθετικοί και όχι συνδετικοί σύνδεσμοι, 'τόσο...όσο'.
μετὸν: μετοχή, αιτιατική ενικού του ουδετέρου του 'μέτεστιν', αιτιατική απόλυτη σε απρόσωπη σύνταξη,
κατηγορηματική. **τῆς πόλεως ἡμῖν:** η έκφραση 'μέτεστι μοι τινός = ἐγὼ συμμετέχω σε κάτι' είναι α-
πρόσωπη και συντάσσεται με γενική διαιρετική και με δοτική προσωπική της συμμετοχής. **πεπον-**
θότ(α): συνημμ. μτχ. από το απαρέμφ. 'δεῖξαι', διότι το υποκείμενό της 'ἑμαυτὸν' είναι αντικείμενο στο
απαρέμφατο, κατηγορηματική μτχ. **οὐχὶ προσήκονθ':** ομοίως ένας κανονικός επιθετικός προσδιορι-
σμός σε ένα μη υπάρχον σύστοιχο αντικείμενο, του οποίου τώρα έχει πάρει καταχρηστικώς την θέση του,
αντί να έχουμε, 'πεπονθότα ἑμαυτὸν οὐχὶ προσήκοντα <πάθη>'.

- 4 **δέομαι δ' πάντων ὑμῶν**: *παρακαλῶ όλους εσάς*, αν η γενική δίπλα στο ρ. 'δέομαι' είναι 'πράγματος', τότε το ρ. σημαίνει *έχω ανάγκη – χρειάζομαι – μου λείπει κάτι*, ενώ αν είναι πρόσωπο σημαίνει *παρακαλῶ κάποιον*.
- 5 **λογισαμένους**: υποκ. της μτχ. ενν. το 'ὑμᾶς', που είναι και υποκ. στο 'ἀκοῦσαι', συνεπώς η μτχ. είναι συνημμ. στο απαρέμφατο. Δεν τους πληροφορεί για το *πότε εσεῖς ἀκοῦσαι ἐμοῦ*, αλλά για το *μέσα από ποιὰ διαδικασία ἀκοῦσαι ἐμοῦ*, άρα όχι *αφού σκεφτείτε...τότε ἀκοῦσαι ἐμοῦ*, αλλά *με το να σκεφτείτε...ἀκοῦσαι ἐμοῦ*. Η μτχ. δεν αποδίδει τον χρόνο, αλλά τον τρόπο, την διαδικασία. Το ότι αυτή η διαδικασία προηγείται χρονικά, δεν αρκεί από μόνο του για να χαρακτηριστεί η μτχ. ως χρονική. **τό τε μέγεθος...καὶ τὴν αἰσχύνην**: δυο αιτιατικές ως αντικ. στην μτχ. 'λογισαμένους', οι οποίες συνδέονται μεταξύ του συμπλεκτικά με τους 'τε...καί'. **τοῦ παρόντος ἀγῶνος**: η έναρθρη γεν. του ουσιαστικού είναι γενική κτητική και η ενδιάμεση άναρθρη μτχ. επιθ. προσδ. **μεθ' ἧς**: αναφορική προσδ. πρόταση. **ὑπάρχει**: απρόσωπο ρ., *συνεπάγεται – συμβαίνει*.
- 6 **τοῖς ἀλίσκομένοις ἀπολωλέναι**: *σ' αυτούς οι οποίοι κατηγορούνται να καταστρέφονται*, η δοτική είναι προσωπική στο απρόσωπο ρ., και το απαρέμφατο είναι υποκ. στο απρόσωπο ρ. **ἀκοῦσαι καὶ ἐμοῦ σιωπῇ**: το απαρέμφατο είναι αντικ. στο πιο πάνω 'δέομαι', η γενική είναι αντικείμενο στο απαρέμφατο, και η δοτική είναι επιρρ. του τρόπου. **μάλιστα μὲν**: *προτίστως όμως*. Ο σύνδ. 'μὲν' αντιστοιχείται με τον προηγούμενο 'δέομαι δ(έ)', οπότε εδώ τώρα ξεκινά μία καινούργια πρόταση πάλι με το ενν. ρ. 'δέομαι ὑμῶν ἀκοῦσαι ἐμοῦ'. **εἰ δυνατόν**: ενν. 'έστί', μία υποθ. πρόταση, της οποίας η απόδοση βρίσκεται στο ενν. πριν λίγο απαρέμφατο 'ἀκοῦσαι καὶ ἐμοῦ'. Ο υποθ. λόγος είναι πλάγιος διότι η απόδοσή του είναι απαρέμφ., και στον Ευθύ λόγο θα είναι *εἰ δυνατόν ἐστί, ἀκούσατε καὶ ἐμοῦ*, και θα δηλώνει μία 'πραγματική' υπόθεση.
- 7 **μετὰ πλείονος εὐνοίας**: εμπρόθετος προσδ. του τρόπου. Το ενδιάμεσο επίθ. είναι κατηγορ. προσδιορισμός, όχι *με μία εὐνοία που είναι μεγαλύτερη*, αλλά *...που να είναι μεγαλύτερη*. **ἢ τούτου**: β' όρος συγκρίσεως. Ως α' όρος δεν είναι φυσικά το 'εὐνοίας', αλλά το ενν. πάλι 'ἐμοῦ'. **τοῖς...καθεστηκόσιν**: άναρθρη μτχ. ως δοτική προσωπική στην απρόσωπη έκφραση *εἰκός <έστι>*. **εὐνοϊκώτερους**: κατηγορούμενο σε αιτιατική πτώση, για να συμφωνεῖ με την ενν. αιτιατική *τοὺς καθεστηκότας* ως υποκειμένου στο απαρέμφατο 'ὑπάρχειν', το οποίο είναι υποκ. στην απρόσωπη έκφραση.
- 8 **εἰ δὲ μή**: υποθετική πρόταση ως μεμονωμένη επιρρ. έκφραση που σημαίνει *διαφορετικά, ειδάλλως*. **μέ-τά γε τῆς ἴσης**: ενν. 'εὐνοίας', ο εμπρόθετος είναι αντίστοιχος με τον προηγούμενο 'μετὰ πλείονος εὐνοίας'. **συμβαίνει**: απρόσωπο ρ. **τὸ μὲν καθ' ἡμᾶς**: το άρθρο έχει την δύναμη να ουσιαστικοποιεῖ τα πάντα, εδώ ένα εμπρόθετο προσδιορισμό, τον οποίον σε αιτιατική πτώση τον μετατρέπει σε αιτιατική επιρρ. της αναφοράς, *όσον αφορά την δική μου περίπτωση*.
- 9 **καὶ τὸ προσήκειν μοι τῆς πόλεως**: *και όσον αφορά τα δικαιώματά μου στην πόλη*. Ο 'καί' συνδέει την προηγούμενη άναρθρη αιτιατική του εμπρόθετου προσδιορισμού με την αιτιατική του ενάρθρου απαρεμφάτου 'τὸ προσήκειν', καθώς είναι συντακτικά όμοια. Η δοτική της αντωνυμίας είναι προσωπική. Η γενική 'τῆς πόλεως' συντάσσεται με το απρόσωπο ρ. ως γενική διαιρετική. Έτσι συντάσσονται τα απρόσωπα ρ. 'δεῖ, μέτεστι, μέλει, προσήκει', δηλ. με δοτική προσώπου που δείχνει το πρόσωπο το οποίο μετέχει στην πράξη του ρ., και με μία γενική του πράγματος, η οποία λειτουργεῖ ως διαιρετική, και δείχνει το 'τμήμα' εκείνο στο οποίο μετέχει το πρόσωπο της δοτικής. Έτσι έχουμε: *δεῖ μοί τινος = χρειάζομαι κάτι*. Το ότι η γενική μεταφρ. στα ν.ε. ως αιτιατική σε καμία περίπτωση δεν σημαίνει ότι είναι αντικείμενο, όπως εσφαλμένα γράφεται ή λέγεται. Επίσης *μέτεστι μοί τινος = παίρνω μέρος σε κάτι*, δηλ. *σε ένα κομμάτι από το κάτι*, *μέλει μοί τινος = ενδιαφέρομαι για κάτι*, όπου πάλι η γενική μεταφρ. ως αιτιατική, αλλά σε καμία

περίπτωση δεν είναι αντικείμενο, ‘προσθήκει μοί τινος = *έχω δικαιώματα σε κάτι*’. **θαρρεῖν καὶ ...ἔχειν:** υποκείμενα στο απρόσωπο ρ. ‘συμβαίνει’. **πολλάς...ἐλπίδας:** το επίθ. είναι επιθ. προσδ. και το ουσιαστικό είναι αντικ. στο απαρέμφατο ‘ἔχειν’.

- 10 ἀγωνιεῖσθαι:** ειδικό απαρέμφατο ως αντικείμεν. στην ρ. έκφραση ‘ἔχειν ἐλπίδας = ἐλπίζω’. **τὸν καιρὸν δὲ καὶ τὸ παρωξύνθαι:** δυο αιτιατικές πτώσεις που λειτουργούν ως αντικείμενα στο απρμφ. ‘φοβεῖσθαι’. ‘παροξύνομαι = βρίσκομαι σε ένταση’. **τὴν πόλιν:** υποκ. στο ‘παρωξύνθαι’. **πρὸς τὰς ἀποψηφίσεις:** ‘ἀποψηφίσεις = *η στέρηση των δικαιωμάτων κάποιου πολίτη*’, συντάσσεται με το ‘παρωξύνθαι’ ως προσδ. της αναφοράς, ‘*το ότι η πόλη βρίσκεται σε κατάσταση έντασης όσον αφορά την στέρηση των δικαιωμάτων*’. **φοβεῖσθαι:** ό,τι και το ‘θαρρεῖν’.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Επειδή ο Ευβουλίδης έχει κατηγορήσει πολλά πράγματα και ψευδή εναντίον μου, και επειδή έχει εκστομίσει προσβολές που δεν είναι ούτε αρμόζουσες ούτε δίκαιες, θα προσπαθήσω λέγοντας πράγματα που είναι αληθή και δίκαια, δικαστές, να αποδείξω ότι και υπάρχει συμμετοχή δική μου στην πόλη αλλά και ότι έχω υποστεί από εκείνον πράγματα ανάρμοστα. Και παρακαλώ όλους εσάς, δικαστές, και σας ικετεύω και σας εκλιπαρώ με το να σκεφτείτε και την σημασία της παρούσας δίκης και τον διασυρμό με τον οποίον συμβαίνει σ’ αυτούς που κατηγορούνται να καταστρέφονται, να ακούσετε κι εμένα χωρίς να μιλάτε, κυρίως όμως, αν είναι δυνατόν, με μία καλοπροαίρετη διάθεση μεγαλύτερη απ’ ό,τι εκείνον (διότι είναι φυσικό να είσαστε πιο ευνοϊκοί απέναντι σ’ εκείνους που αντιμετωπίζουν κινδύνους), διαφορετικά, τουλάχιστον με την ίδιαν. Συμβαίνει λοιπόν σε μένα όσον αφορά την δική μου την περίπτωση, δικαστές, αλλά και όσον αφορά τα δικαιώματά μου στην πόλη, να έχω θάρρος αλλά και πολλές ελπίδες ότι θα αγωνιστώ με καλούς όρους, όμως την παρούσα περίσταση αλλά και το ότι η πόλη βρίσκεται σε μία υπερένταση όσον αφορά την στέρηση των πολιτικών δικαιωμάτων, να φοβάμαι.